

Perspectiefnota 2025 - 2028

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Beleidsontwikkelingen op hoofdlijnen	6
Financiën op hoofdlijnen	10
Prioritaire thema's	16
<i>Verstedelijking</i>	<i>16</i>
<i>Verduurzaming</i>	<i>19</i>
<i>Verbinding & participatie.....</i>	<i>21</i>
<i>Maatschappelijke voorzieningen</i>	<i>22</i>
<i>Middelen en bedrijfsvoering.....</i>	<i>25</i>

Voorwoord

Verder bouwen aan een weerbaar Meppel

De uitdaging voor Meppel is om zo veel mogelijk zekerheid en stabiliteit te bieden en maximaal voorbereid te zijn op de toekomst, die slecht voorspelbaar en onzeker is. Daarom willen we verder bouwen aan een stevig fundament, zodat Meppel tegen een stootje kan – als samenleving, financieel en qua voorzieningenniveau. Flink inzetten op woningbouw en de verdere ontwikkeling van de gemeente Meppel. Optimaal verduurzamen, zo veel mogelijk in combinatie met andere ontwikkelingen. Een steuntje in de rug bieden voor hen die dat nodig hebben. Het brede aanbod aan voorzieningen kwalitatief op peil houden en brengen. En natuurlijk de samenhang en samenwerking in wijken en buurten bevorderen.

Om dat te kunnen (blijven) realiseren, versterken we onze financiële positie en houden we onze organisatie sterk en dienstbaar. Dat is nodig, want de toekomst ziet er voor de gemeentelijke middelen niet gunstig uit. De miljardenkorting van het rijk op gemeenten blijft grotendeels overeind en de eerste geluiden van de nieuwe coalitie stellen ook niet gerust. Het woord 'ombuigingen' valt inmiddels. Op dit moment kunnen wij daaraan nog ontkomen en zijn we nog in staat om onze ambities en plannen overeind te houden. Dat doen we met realisme; dat wil zeggen zo sober en doelmatig mogelijk. Ook houden we rekening met de krappe arbeidsmarkt, waardoor we soms niet alle voornemens kunnen realiseren. Gelijktijdig realiseren we ons dat het steeds moeilijker wordt de ambities voor de toekomst te blijven realiseren. Zonder koerscorrectie redden we het niet. Daarom bereiden we een discussie over taken voor, die we op basis van feiten willen voeren. Het inzicht uit het proces van Zero Based Budgetting (ZBB) moet ons daarbij helpen.

Kortom, we gaan met volle energie voort met onze prioritaire thema's: Verstedelijking; Verduurzaming; Verbinding en Participatie; Maatschappelijke voorzieningen en Middelen en Bedrijfsvoering.

Dat doen we in nauwe samenwerking met onze partners, zowel andere overheden als maatschappelijke organisaties, bedrijven in de gemeente Meppel, in de regio Zwolle, in de provincie Drenthe, bij het rijk en waar dat nodig is. Op basis van wat al is bereikt, zijn we vol vertrouwen dat we meer voor Meppel kunnen realiseren. Denk aan: de woningbouw in Nieuwveense Landen; de ontwikkeling van de woonlocatie Noordpoort; het optimale gebruik van de regelingen rond armoede; de warmteplannen in de wijken; de samenwerking in wijken en dorpen; het ontwikkelde beleid voor onder meer participatie, cultuur, sport, klimaatadaptatie; de actieplannen voor de fiets en voor financiën; de resultaten in de bestrijding van ondermijning; en uiteraard de 'normale' dienstverlening in de openbare ruimte, de afvalinzameling (is er nog afval?), aan de balie, in de spreekkamers en via de telefoon – waar inwoners geholpen worden met van alles.

De lijn van de afgelopen jaren zetten we voort voor Meppel, om ervoor te zorgen dat Meppel weerbaar is om een ongewisse toekomst met vertrouwen tegemoet te treden. Die lijn bestaat uit een samenspel van investeringen voor de toekomst, ondersteunen wat kwetsbaar is en versterken van het fundament van voorzieningen en middelen (sparen voor later).

College van burgemeester en wethouders.

Beleidsontwikkelingen op hoofdlijnen

Koersvast

De huidige bestuursperiode is net over de helft. Wij zetten de ingezette strategische koers voort. De afgelopen periode heeft de nodige veranderingen te zien gegeven in de wereld om ons heen, zowel internationaal als nationaal. Wij zien daarin geen aanleiding tot een fundamentele koerswijziging. In hoofdlijnen zien we dat de doelstellingen en richtingen uit ons collegeprogramma en de daaruit voortvloeiende prioritaire thema's fier overeind staan. Niet vreemd, want zij zijn immers gebaseerd zijn op lokale en breed maatschappelijke ontwikkelingen. Uiteraard spelen we wel in op ontwikkelingen, die Meppel raken. We bereiden ons voor op een op feiten gebaseerde takendiscussie om het gemis aan inkomsten vanuit het gemeentefonds te compenseren.

Samenhangende visie (uit: Perspectiefnota 2024-2027)

We moeten groeien en ontwikkelen om onze voorzieningen kwalitatief op peil te brengen en te houden. We hebben relatief veel voorzieningen, zowel in accommodaties als in regelingen en subsidies. Dat komt deels doordat Meppel een regionale functie heeft met voorzieningen voor een groter gebied dan onze eigen gemeente. Dat heeft voor- en nadelen. Maar het is een gegeven, waarmee we om moeten gaan. Door te groeien vergroten we het draagvlak onder de voorzieningen en kunnen we enkele ervan kwalitatief verbeteren. Groeiend kwaliteit toevoegen dus. Tegelijk moeten we de groei en ontwikkeling van de gemeente (stad, kernen, buitengebied) benutten om de noodzakelijke verduurzaming door te voeren waar dat kan. Tal van ontwikkelingen kunnen (en moeten) we aangrijpen om ze op een toekomstgerichte en duurzame wijze vorm te geven. Circulair en klimaatadaptief. We krijgen op verschillende manieren met vraagstukken rond water te maken; daar moeten we op inspelen en mee omgaan. Daarmee slaan we twee vliegen in één klap. Een tweede kans die we moeten grijpen, is dat we alles zo veel mogelijk doen met inwoners en partijen in de gemeente. Samenwerking verbindt. Ook kan het bijdragen aan het onderlinge vertrouwen –niet onbelangrijk in onze polariserende samenleving. Op deze manier vormen de thema's 'Verstedelijking' en 'Maatschappelijke voorzieningen' gezamenlijk de inhoudelijke basis, terwijl de thema's 'Verduurzaming' en 'Verbinding & Participatie' daaraan procesmatige meerwaarde toevoegen. Het thema 'Middelen en bedrijfsvoering' creëert de randvoorwaarden om dit verantwoord te doen en stelt daarom ook grenzen aan de middelen die we kunnen inzetten.

Voortzetten van inhoudelijke focus

We werken dus verder aan de vijf prioritaire thema's en de concrete onderwerpen waarmee daaraan concrete invulling wordt gegeven. In vogelvlucht:

1. Verstedelijking

Verstedelijking gaat over wonen, werken, bereikbaarheid, maar ook over water, groen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte. De Omgevingsvisie is een centraal verbindend item. Maar ook projecten als Nieuwveense Landen en Noordpoort, de bedrijventerreinen, zoals Noord III, het stationsgebied en het buitengebied met Nijveeen, Rogat, Broekhuizen en Slingenberg. Ook de binnenstad is een belangrijk aandachtsgebied, evenals de wijken.

2. Verduurzaming

Alle aspecten van duurzaamheid spelen hierbij een rol. Van klimaatadaptatie tot energie en warmte, van biodiversiteit en natuur tot circulaire economie en van grondstoffen tot duurzame mobiliteit. Opvallende onderdelen zijn: de warmteplannen per wijk; het uitvoeringsplan klimaatadaptatie; het actieplan Fiets; de activiteiten rond wind- en zonne-energie en het soortenplan biodiversiteit.

3. Verbinding en participatie

De gemeente die in verbinding staat met haar inwoners, bedrijven en instellingen. Belangrijk zijn goede en ruime participatiemogelijkheden en ruimte om mee te doen en bij te dragen aan onze mooie gemeente. Kernpunten zijn het wijk- en dorpsgericht werken, het participatiebeleid en de activiteiten om ondermijning tegen te gaan.

4. Maatschappelijke voorzieningen

Bij maatschappelijke voorzieningen gaat het niet alleen om accommodaties, maar ook om de grote hoeveelheid regelingen en diensten, waarvan inwoners gebruik kunnen maken. We hebben nadrukkelijk aandacht voor de kwetsbaarsten. Focuspunten zijn het beleid rond armoede en schulden, de jeugdhulp en Wmo, het accommodatiebeleid, preventie op tal van gebieden, zoals het verbeteren van een gezonde leefstijl.

5. Middelen en bedrijfsvoering

Dit prioritaire thema verschaft de basis voor de vier andere thema's. Met voldoende middelen en een krachtige organisatie kunnen we datgene bereiken wat de gemeente en haar inwoners nodig hebben -op sociaal gebied, op ruimtelijk gebied en qua duurzaamheid en onderlinge verbondenheid. Dit geldt uiteraard ook voor al het reguliere werk, waarmee ook tal van medewerkers dagelijks bezig zijn. Daarom is een centraal punt binnen dit thema de dienstverlening. Ander onderwerpen zijn onder meer het financieel actieplan en de organisatieontwikkeling.

Aanscherpen van de doelstelling rond middelen

We zetten onze focus op de prioritaire thema's met kracht voort. Wel krijgt de doelstelling ter verbetering van onze middelen meer urgentie. Enerzijds door wat we al wisten: het ravijnjaar 2026 (dat weliswaar wat is afgezwakt, maar dat nog steeds een miljardenkorting behelst), onze matige startpositie, ons regionale verzorgingsgebied voor bovenlokale voorzieningen en onze ambities (die we proberen te temperen zonder overduidelijke kansen te missen).

Anderzijds door nieuwe zaken: de onzekere internationale situatie en welke effecten die kan hebben; het aantreden van het nieuwe kabinet en de maatregelen die dat gaat nemen. De VNG constateert dat de positie van gemeenten er niet beter op wordt en adviseert op dat punt om op korte termijn het gesprek te voeren en keuzes te maken over bezuinigingen. "Helder is dat er vanaf 2026 te weinig geld is om de bestaande taken goed uit te voeren. Om taken en middelen in balans te krijgen moet er geld bij of moeten er taken af" aldus de VNG. Wij scherpen onze doelstelling rond de middelen aan. Met meer urgentie werken we aan een betere balans tussen ambities en middelen. Zowel nu als structureel. Voor deze perspectiefnota betekent dit dat wij alleen voor die onderwerpen nieuwe middelen vrijmaken, die wettelijk of contractueel verplicht zijn. En onderwerpen die niet leiden tot uitzetting van middelen -bijvoorbeeld omdat we er rijksmiddelen voor ontvangen of omdat sprake is van verschuiven tussen posten. Soberheid troef dus.

Ook bij de investeringen hanteren we een strakke lijn. Alleen strikt noodzakelijke (vervangings)investeringen hebben we in het investeringsschema opgenomen. En dan nog hebben we waar mogelijk investeringen een (extra) jaar uitgesteld of -soms- het investeringsbedrag verlaagd. Daarbij hanteren we de norm uit het financieel actieplan. Dit alles voor financiële degelijkheid en meer ruimte voor de toekomst.

Overigens komt daarbij de opdracht die we de organisatie hebben gegeven om te komen tot een betere werkwijze rond (vervangings)investeringen. Bij de volgende perspectiefnota komen we op dit onderwerp terug. We willen sparen voor grootschalige investeringen op lange termijn. Maar dat vraagt wel de nodige financiële ruimte die nu niet beschikbaar is.

Robuuste keuzes

Sparen voor later kost in het heden natuurlijk geld -dat je opzij zet. Daarom blijft onze inzet op het maken van robuuste keuzes actueel en urgent. Zeker gezien tegen de achtergrond van wat eerder is gezegd over onze magere startpositie, de hoeveelheid voorzieningen (met regionaal bereik), de kortingen vanuit de rijksoverheid en de onzekere omstandigheden. Bij de vorige perspectiefnota hebben we al aangegeven dat we niet weglopen voor het maken van robuuste keuzes. Die verplichting aan volgende bestuurders en aan inwoners van Meppel in de komende jaren vinden wij zeker onze verantwoordelijkheid. Daarom stelden wij in de vorige perspectiefnota het volgende over het maken van robuuste keuzes:

In grote lijnen maken we op drie manieren robuuste keuzes:

- 1. Door stevig aan de slag te gaan met die zaken die het meest direct en urgent bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken. Ons motto daarbij is: groeiend kwaliteit toevoegen, de kwaliteit van onze maatschappelijke voorzieningen op peil brengen en houden door te groeien en ontwikkelen. Focus aanbrengen.*
- 2. Door slimme combinaties te maken, waardoor je werk met werk maakt. Synergievoordelen halen. Slim combineren van doelen in projecten en programma's die we voorbereiden en uitvoeren. Op die manier kunnen we meer bereiken dan dat we ieder voor zich zouden kunnen en meer dan dat we alles los van elkaar zouden aanpakken. 1+1 = 3 dus. Slim combineren.*

3. Door partnerschappen aan te gaan en te bevorderen. Krachten bundelen rond gemeenschappelijke thema's. Ook hier gaat het om synergievoordelen. Maar ook om de vraag welke rol de gemeente heeft. De samenleving beweegt naar een netwerksamenleving, waarin de gemeente één van de netwerkpartijen is. Daarom moet de gemeente niet pretenderen de vraagstukken alleen te willen of kunnen oplossen. Slim samenwerken.

Hieraan voegen we toe dat we er niet aan ontkomen om ons te bezinnen op onze taken. Deze perspectiefnota sluit al negatief in 2025. Een uitzonderlijke situatie, die we bij de aanstaande begroting sluitend moeten krijgen. Dit tekort loopt in de jaren daarna op, door een structureel lagere uitkering uit het gemeentefonds (het ravijnjaar 2026) en door grote investeringen, die vanaf het jaar 2028 tot verhoging van onze kapitaallasten leiden. Zie voor nadere informatie en duiding het volgende hoofdstuk. Het komende jaar zullen we deze bezinning op taken vormgeven. Dit doen we vanuit het programma 'Balans Ambities en Middelen' (BAM), dat bestaat uit het onderzoek Zero Based Budgetting (ZBB) en de lijnen Slim Combineren, Slim Samenwerken en Effectief Organiseren. Concreet zetten we in op een proces van keuzes maken in drie fasen: a. ZBB, waarmee diepgaand inzicht wordt verkregen in de begroting; b. een takendiscussie (een fundamenteel gesprek aan de hand van feiten en waarden) c. sparen voor later (het structureel opnemen van middelen voor vervangingsinvesteringen op alle niveaus - voor wegen, riool, bijvoorbeeld maar ook voor accommodaties).

Financiën op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk worden de financiële vooruitzichten voor 2025-2028 gepresenteerd. Dit nog wel met de kanttekening dat nog geen rekening is gehouden met het hoofdlijnenakkoord “Hoop, lef en trots”. We gaan wel in op de gevolgen daarvan voor gemeenten. De vooruitzichten zijn niet rooskleurig.

Wat staat er in het Hoofdlijnenakkoord’?

Zonder balans tussen taken en middelen kunnen gemeenten hun werk niet doen. Om goede zorg te kunnen blijven geven en te investeren in voorzieningen voor inwoners en de leefomgeving hebben gemeenten voldoende middelen nodig. Het hoofdlijnenakkoord houdt de miljardenkorting op gemeenten vanaf 2026 in stand. In de gesprekken met het nieuwe kabinet over de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord staat dus op alle beleidsterreinen de vraag centraal wat er binnen het beschikbare budget gedaan kan worden. Helder is dat er vanaf 2026 te weinig geld is om de bestaande taken goed uit te voeren. Om taken en middelen in balans te krijgen moet er geld bij of moeten er taken af. Gemeenten moeten gaan bezuinigen om tot een meerjarig sluitende begroting te komen. De impact voor de inwoners hangt af van de keuzes per gemeente, maar in zijn algemeenheid zal dit betekenen dat het niveau van voorzieningen en dienstverlening omlaag zal gaan.

Financieel vertrekpunt

Deze perspectiefnota start met de door de raad vastgestelde programmabegroting voor de periode 2024-2027 inclusief de wijzigingen daarop. Voor het jaar 2025 was in de meerjarenbegroting 2024-2027 nog sprake van een structureel en reëel evenwicht maar kwamen we vanaf 2026 al in de rode cijfers terecht. Met name omdat we vanaf dat (ravijn)jaar minder middelen krijgen vanuit het rijk.

In deze perspectiefnota nemen we, naast de financiële vertaling van de beleidskaders, ook een aantal financieel technische uitgangspunten op. Het gaat dan om specifieke onderdelen van de programmabegroting, zoals te hanteren percentages voor rente en de loon- en prijsontwikkelingen. Om te komen tot een vertrekpunt van deze perspectiefnota hebben we tevens de laatste financiële ontwikkelingen rondom het gemeentefonds verwerkt. Daarin zijn nog niet meegenomen de financiële effecten op basis van het hoofdlijnenakkoord “Hoop, lef en trots”. Het is tenslotte een hoofdlijnenakkoord waarvan de uitwerking nog moet plaatsvinden.

We hebben de eindstand van de programmabegroting geactualiseerd. Dit is tevens het financiële vertrekpunt voor deze perspectiefnota.

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028
Eindstand programmabegroting 2024-2027 (inclusief begrotingswijzigingen)	783	-2.592	-5.603	-8.055
<u>Uitwerking op basis van technische uitgangspunten:</u>				
Loonontwikkelingen eigen personeel obv vastgesteld akkoord tot 1 april 2025	-160	-160	-160	-160
Raming verwachte loonontwikkelingen vanaf 1 april 2025	-1.400	-1.750	-1.750	-1.750
Raming prijsindex budget derden (inclusief gesubsidieerde instellingen)	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
Raming indexatie gemeentelijke heffingen	350	350	350	350
Gemeentefonds: uitkomsten septembercirculaire 2023	1.272	1.468	2.934	4.206
Gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen inclusief overige mutaties	2.828	2.532	2.466	2.494
Gemeentefonds: financiële effecten Voorjaarsnota 2024	-600	2.300	2.300	2.300
Vertrekpunt perspectiefnota 2025-2028	1.873	948	-663	-1.815

(plus = voordeel)

Toelichting op de tabel:

Loonontwikkelingen

Voor de ramingen van de loonkosten van het ambtelijk personeel vormen de cao-afspraken het uitgangspunt. Er is overeenstemming bereikt over een nieuw akkoord vanaf 1 januari 2024 tot 1 april 2025. Hiervoor is in de begroting 2024 structureel financiële ruimte gereserveerd (raming € 1,8 miljoen per jaar). Nu blijkt dat we € 160.000 per jaar structureel extra moeten bijplussen voor het vastgestelde akkoord. Voor de loonontwikkelingen vanaf 1 april 2025 baseren we ons op het indexatiecijfer van de "loonvoet sector overheid" uit de meest recente raming van het Centraal Economisch Plan. We houden rekening met een stijging van 5% met ingang van 1 april 2025.

Prijsontwikkelingen

Een aantal budgetten, zoals bijvoorbeeld subsidies en inkoop van goederen en diensten, compenseren we voor prijsstijgingen. We hanteren daarbij het "consumentenprijsindexcijfer (CPI)" op basis van de laatste gegevens van het Centraal Economisch Plan. De raming uit februari 2024 geeft een inflatiecorrectie van 2,8% voor 2025 weer. Voor de gemeentelijke heffingen zoals de onroerend zaakbelastingen hanteren we voor de raming hetzelfde percentage aan inflatie.

Gemeentefonds

Septembecirculaire 2023

De vastgestelde begroting 2024-2027 is gebaseerd op de meicirculaire 2023. Nadien is nog de septembercirculaire 2023 ontvangen waarin de gemeentefondsuitkering stijgt met name door extra compensatie voor verwachte loon- en prijsontwikkelingen. Wel is daarbij de kanttekening gemaakt dat wij als gemeente naar verwachting ook te maken krijgen met een hogere inflatie. In deze circulaire is ook een nieuwe financieringssysteem ingevoerd met ingang van 2027. Die nieuwe systematiek houdt in het kort in, dat de compensatie voor

volumegroei en de compensatie voor lonen en prijzen wordt gebaseerd op het (historisch) bruto binnenlands product (bbp).

Voorjaarsnota 2024

Ook nemen we de financiële gevolgen uit de Voorjaarsnota 2024 van het rijk mee die medio april is vastgesteld. Dit alvast als voorschot op de meicirculaire 2024. We houden wel een slag om de arm want het hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen is nog zo "vers". Daar wordt nu nog geen rekening mee gehouden terwijl we er wel vanuit moeten gaan dat dit leidt tot andere keuzes/zienswijzen die van invloed zijn op de gemeentefinanciën voor de komende jaren.

De Voorjaarsnota 2024 die naar verwachting wordt uitgewerkt in de aanstaande meicirculaire laat het volgende zien:

- Vanaf 2026 verdwijnt de opschalingskorting. De opschalingskorting werd in 2015 ingevoerd als prikkel voor gemeenten om te fuseren. Door de afschaffing is de korting van € 3 miljard waar gemeenten vanaf 2026 (ravijnjaar) mee geconfronteerd werden met € 675 miljoen verminderd. De pijn van 'het ravijnjaar' wordt daarmee een klein beetje verzacht;
- In de septembercirculaire 2023 werd een nieuwe financieringssysteem aangekondigd voor de compensatie van volumegroei en loon- en prijsontwikkelingen ingaande 2027. In de Voorjaarsnota is de nieuwe financieringssysteem vervroegd van 2027 naar 2024. Het eerder omschakelen is nadelig voor de gemeenten. Het geldt dat gemeenten mislopen door het eerder omschakelen wordt door het rijk bijna geheel gecompenseerd. Bijna, want voor 2025 is de compensatie niet volledig zodat een tekort voor dat jaar ontstaat. Dit terwijl de jaren 2024 en 2026 tot en met 2029 wel volledig worden gecompenseerd.

De financiële gevolgen voor Meppel op basis van bovenstaande maatregelen, zijn weergegeven in de tabel hierboven. Alhoewel de effecten uit de Voorjaarsnota vanaf 2026 positief zijn blijft het ravijnjaar ingaande dat jaar nog wel in stand. Ook na de Voorjaarsnota 2024 is de omvang van de totale gemeentefondsuitkering voor 2026 en latere jaren lager dan in 2025. Dat gaat om een bedrag van circa € 4 miljoen minder. Daar komt nog bij dat de gekozen bbp-systeem als compensatie voor lonen en prijzen naar verwachting onvoldoende zal zijn om de ontwikkeling van de kosten waar de gemeenten de komende jaren voor staan, op te vangen.

Van vertrekpunt naar eindstand

We zitten in een financieel onzekere periode. Het hoofdlijnenakkoord zoals dat er nu ligt brengt daar helaas zeker geen verbetering in. Sterker nog het dwingt ons in de toekomst keuzes te maken waardoor een betere balans ontstaat tussen de taken en ambities enerzijds en de beschikbare middelen anderzijds.

Dat is ook de reden dat we in de voorbereiding ons richten op een perspectiefnota die een ander karakter krijgt dan we gewend zijn. Normaal gesproken geeft de nota een overzicht

van voorstellen voor nieuw beleid. Dit jaar presenteren we een perspectiefnota die rekening houdt met de richtingen zoals aangegeven onder “beleidsontwikkeling op hoofdlijnen”, waarbij verder alleen onvermijdelijke (financiële) effecten zijn opgenomen.

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028
Vertrekpunt perspectiefnota 2024-2027	1.873	948	-663	-1.815
Onontkoombaar (gemeenschappelijke regelingen)	-1113	-993	-993	-993
Opgave na onontkoombaar	760	-45	-1.656	-2.808
Structureel effect bestuursrapportage 2024	-791	-791	-791	-791
Opgave na structurele effecten jaarrekening 2022/bestuursrapportage 2023	-31	-836	-2.447	-3.599
<u>Kernopgaves uit het collegeprogramma</u>				
Verstedelijking	-550	-618	-640	-644
Verduurzaming			-19	-38
Verbinding en participatie				
Maatschappelijke voorzieningen	-130	-196	-204	-352
Middelen en bedrijfsvoering		-48	-65	-186
Opgave na collegeprogramma	-711	-1.698	-3.375	-4.819
Eindstand perspectiefnota 2025-2028	-711	-1.698	-3.375	-4.819

(plus = voordeel)

Samenvattend

We sluiten deze perspectiefnota af met een jaarlijks structureel tekort van € 0,7 miljoen in 2025 oplopend naar € 4,8 miljoen in 2028. De eindstanden van deze perspectiefnota zijn het vertrekpunt voor de aanstaande programmabegroting die uw raad in het najaar behandelt. Een wettelijk eis bij het opstellen van de begroting van het eerste jaar is een structureel en reëel evenwicht. De raad mag hiervan afwijken als aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.

De tekorten zoals in de tabel hierboven is weergegeven, vragen om die reden tot het maken van keuzes/maatregelen richting aanstaande begroting. Dit sluit ook aan bij het advies dat de VNG aan gemeenten geeft daarover: bereid ombuigingen voor en geef de gevolgen daarvan financieel en inhoudelijk zo scherp mogelijk weer in de begroting 2025-2028. In de aanstaande programmabegroting maken we daartoe een eerste stap; de verdere uitwerking vindt plaats bij de volgende perspectiefnota. Zie ook de laatste alinea van dit hoofdstuk .

Investeringsplanning

Bovenop de bestaande investeringsplanning uit de meerjarenbegroting 2024-2027 willen we voor 2025-2028 in totaliteit ruim € 8 miljoen extra investeren. De financiële effecten daarvan

zijn meegenomen in de saldi zoals hierboven gepresenteerd. Het gaat dan om de volgende projecten:

Overzicht nieuw geplande - of verhoging bestaande investeringen (bedragen x 1.000)	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	Benodigde extra investeringskredieten 2025-2028
Indexering krediet vervanging damwand Mallegat		500				500
Actieplan Fiets		192	206			398
Actieplan Fiets	Bijdrage van derden	-167	-16			-183
Vervanging acht kunstwerken					700	700
Verkeersregelininstallatie fietsoversteek de Vos van Steenwijklaan					125	125
Bijdrage in verkeersregelininstallatie Meppel Zuid		400				400
Opgave riool en water programma					800	800
Totaal verstedelijking	Netto investering					2.740
Omvormen van conventionele armaturen naar LED			155	155	155	465
Totaal verduurzaming	Netto investering					465
Permanente uitbreiding Greijdanus		1.650				1.650
Indexering krediet vernieuwbouw schouwburg Ogterop				2.580		2.580
Indexering krediet vernieuwbouw schouwburg Ogterop	Bijdrage van derden			-1.100		-1.100
Totaal maatschappelijke voorzieningen	Netto investering					3.130
Projecten automatisering en informatisering				456	456	912
Vervangen armaturen en verlichting voor LED gem. vastgoed		400	213	81		694
Vervanging klimaatregeling en uitbreiding zonnepanelen stadhuis		190		125		315
Totaal middelen en bedrijfsvoering	Netto investering					1.921
Totaal netto investeringen in deze perspectiefnota		3.165	558	2.297	2.236	8.256

Toelichting:

Het overzicht van de extra investeringsruimte voor de planperiode 2025-2028 is opgesteld met in achtneming van het vastgestelde financieel actieplan. Hoewel voor de kredieten die nu in deze planperiode extra worden opgenomen extern geld moet worden aangetrokken, verwachten we dat dit nagenoeg geen invloed heeft op de stabiliteit van de schuldenlast.

Financiële positie

Om de financiële positie van de gemeente Meppel te verstevigen is in mei 2023 een financieel actieplan vastgesteld. De gunstige rekeningresultaten over 2022 en 2023 hebben

ertoe geleid dat de financiële positie op een aantal punten sterk is verbeterd. Tegelijkertijd zien we ook dat de meevallers van de afgelopen jaren vooral incidenteel van aard zijn. Dit terwijl we voor de toekomst te maken hebben met structurele effecten die leiden tot een jaarlijks nadelig financieel resultaat. Wettelijke taken, maatschappelijke opgaven en eigen ambities vragen veel aandacht, waar de beschikbaarheid van middelen (geld en capaciteit) voor onze gemeente, onder druk staat. Eén van de acties die kunnen bijdragen aan een structureel begrotingsevenwicht is bijvoorbeeld ZBB. De raad heeft in zijn vergadering van 20 juni 2024 een budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van ZBB. Het maakt onderdeel uit van het programma "Naar een betere balans tussen ambities en middelen" (BAM). In BAM worden 4 lijnen bewandeld: gerichte onderzoeken (waaronder ZBB), slim samenwerken, slim combineren en effectief organiseren. Alle lijnen dragen bij aan het overkoepelende doel: een structureel sluitende meerjarenbegroting waarbij iedere jaarschijf positief sluit.

Prioritaire thema's

Verstedelijking

Actuele ontwikkelingen

- Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie smelt maatschappelijke uitdagingen en de kenmerken van Meppel samen tot een samenhangend beeld voor de toekomst. Dit ruimtelijke beeld in ambities, diverse doelstellingen en ontwikkelprincipes biedt handvatten voor de ontwikkeling van onze gemeente voor de komende decennia. Daarnaast vraagt het om uitwerking en uitvoering in maatregelen. Alleen zetten we stappen in het behalen van onze doelstellingen en ambities in de toekomst.

- Ruimtelijke ontwikkelingen Regio Zwolle en provincie Drenthe

In de regio Zwolle spelen diverse grote ruimtelijke ontwikkelingen die direct en indirect ook invloed gaan hebben op Meppel. Dit gaat dan bijvoorbeeld om de verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle, aanpassingen aan de spoorinfrastructuur maar ook de gezamenlijke zoektocht naar ruimte voor bedrijvigheid, waarvoor vanuit de Regio Zwolle samen met de provincies de Ruimtelijk-Economische Bouwsteen 2040 is opgesteld.

Daarnaast hebben we met de provincie Drenthe een woondeal gemaakt over het aantal woningen dat we gaan realiseren in de gemeente Meppel. We zijn ook in gesprek met de provincie om een aantal grote infrastructurele projecten te realiseren.

Deze ontwikkelingen bieden kansen voor de gemeente Meppel maar vragen mogelijk op termijn ook om daarin mee te investeren.

- Noordpoort en Nieuwveense Landen

In Nieuwveense Landen wordt volop gebouwd aan woningen en voorzieningen. Naast de projectmatige bouw worden in 2025 ook de eerste 'Collectieve Particulier Opdrachtgeverschap-projecten' opgeleverd en worden vrije kavels uitgegeven.

We verwachten dat in 2025 de eerste nieuwe woningen in Noordpoort bewoond zullen zijn en dat gestart is met de werkzaamheden om de nieuwe stadsentree te realiseren.

- Bedrijventerreinen

Met de verkoop van een grote kavel om een hoogspanningsstation te bouwen krijgen de ontwikkeling van Noord III en de netcapaciteit in Meppel en omgeving een belangrijke impuls. De ontwikkeling van Noord IV temporiseren we; met andere woorden we nemen er wat langer de tijd voor. Dat is mogelijk en daardoor is het gehele pakket aan projecten beter behapbaar.

In samenwerking met onze partners in Port of Zwolle worden plannen gemaakt om bestaande bedrijventerreinen beter te benutten en daarmee toekomstbestendig te maken. We willen hier gezamenlijk middelen uit Den Haag en Europa voor aantrekken maar zullen op termijn hier zelf ook in moeten investeren.

Op alle bedrijventerreinen is netcongestie een groot en groeiend probleem. Ons georganiseerd bedrijfsleven is hierin een belangrijke schakel tussen bedrijven, netbeheerders en overheden waar het gaat om het ontwikkelen van plannen en het aantrekken van (subsidie)gelden hiervoor.

- Stationsgebied

Kansen stapelen zich op voor het station en de sporen rond Meppel. Vanuit het rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor een extra perronspoor en het oplossen van de 'flessenhals' Meppel. Daarnaast zet de Regio Zwolle vanuit het Novex Programma Karakteristieke Stationsomgevingen nu vaart om met een visie te komen. De komende jaren willen we de kansen rondom het station faciliteren en grijpen. Hierbij zal in eerste instantie gekeken worden naar de mobiliteitsopgave. De overige opgaven worden de komende jaren afgewogen wanneer deze aan de orde komen. Een bredere ontwikkelvisie voor het gebied moet het vliegwiel zijn voor verdere mogelijkheden.

- Prinses Marijkestraat

Er zijn verschillende ontwikkelingen in het gebied rond de Prinses Marijkestraat. De vernieuwbouw van Ogterop is aanstaande, vanuit sport wordt gekeken naar de toekomst van de aanwezige sportzaal en er ligt een parkeervraagstuk in het gebied. Nu is het moment om integraal naar de ontwikkeling van dit gebied te kijken. Een goede integrale afweging en plan zijn nodig voor de toekomst van dit gebied.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Kapitaallasten indexering krediet damwand Mallegat		-20	-23	-25
Kapitaallasten actieplan Fiets		-2	-19	-19
Kapitaallasten in bijdrage verkeersregelinstallatie Meppel Zuid		-46	-48	-50
Vervangen asfaltdeklaan	-200	-200	-200	-200
Extra capaciteit Omgevingswet/Wkb	-150	-150	-150	-150
Verkenning en ontwikkeling station Meppel	-200	-200	-200	-200
Totaal Verstedelijking	-550	-618	-640	-644

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Toelichting

Bij het doen van investeringen worden de (jaarlijkse) kapitaallasten opgenomen in de begroting. Dit geldt voor het Mallegat, waar vervanging van de damwanden al jaren op de planning staat. Een recente, integrale raming leidt tot hogere kosten. Het actieplan Fiets wordt met concrete maatregelen gerealiseerd. De verkeersregelininstallatie Meppel Zuid moet worden vervangen, waarbij we contractueel verplicht zijn een gedeelte mee te betalen.

Van een aantal wegen moeten de asfaltdeklagen worden vervangen. We spreiden dit zo veel mogelijk. Nog meer uitstel is niet mogelijk omdat te late vervanging leidt tot véél hogere kosten. De Omgevingswet moet in al haar facetten worden uitgewerkt. Dat vraagt bergen werk de komende jaren. In 2032 moet het gehele bouwwerk van Omgevingsvisie-Omgevingsprogramma's-Omgevingsplannen-Omgevingsvergunningen gereed en werkend zijn. Op enkele specialismen vraagt dat extra capaciteit. Een strategische Ontwikkelvisie voor de stationsomgeving is nodig (zie tekst hierboven).

Verduurzaming

Actuele ontwikkelingen

- Programma Duurzaamheid

We zijn programmatisch aan de slag om het thema duurzaam in te bedden in alle werkzaamheden van de gemeente Meppel. Qua organisatie en beleid komen we op sterkte: onder andere met het opstellen en uitvoeren van het programma duurzaamheid zelf, omgevingsprogramma biodiversiteit, lokale energiestrategie (LES) en de lokale adaptatiestrategie (LAS).

We zijn gericht op duurzaamheid in de uitvoering - duurzaam doen - waarbij we ook al een aantal successen kunnen vieren zoals de warmteplannen. Daarnaast krijgt de voorbeeldfunctie van de gemeente Meppel de aankomende jaren een centrale rol om op deze manier de samenleving mee te nemen in de transitie naar een duurzaam Meppel.

- Energietransitie

In verschillende wijken zijn de warmteplannen op stoom. Via goed bezochte participatiebijeenkomsten wordt de basis gelegd voor plannen met draagvlak. Regionaal wordt afgestemd over onderzoeken naar de beste locaties voor duurzame energie. Noord IV is in ieder geval in beeld. Daarnaast wordt zon op dak gestimuleerd, maar de congestie op het elektriciteitsnet hindert de voortgang.

- Klimaatadaptatie

We voeren de LAS met bijbehorende uitvoeringsagenda uit waarbij we bij nieuwe ontwikkelingen rekening houden met het extreme weer van de toekomst. De aankomende tijd wordt nader onderzocht op welke manier we klimaatadaptief gaan ontwikkelen. Daarnaast richten we ons op het betrekken van inwoners en ondernemers om privaat terrein ook klimaatadaptief te maken.

- Biodiversiteit

We willen een robuust en veerkrachtig ecosysteem in Meppel. Hiervoor stellen we een programma Biodiversiteit met uitvoeringsplan op. Daarnaast gaan we de aankomende jaren aan de slag met het uitvoeren van het soortenmanagementplan voor gebouwgebonden dieren om deze dieren te beschermen en hun leefomgeving te verbeteren .

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Kapitaallasten omvormen conventionele armaturen naar LED armaturen			-19	-38
Totaal Verduurzaming	0	0	-19	-38

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Toelichting

In het beheerplan openbare verlichting is een jaarlijks investeringsbedrag opgenomen voor het omvormen van openbare verlichting naar LED verlichting. De (jaarlijkse) kapitaallasten van deze investering worden opgenomen in de begroting.

Verbinding & participatie

Actuele ontwikkelingen

- Wijk- en dorpsgericht werken

De verbindingen in wijken en dorpen worden aangehaald door de wijkregisseurs. In verschillende wijken/dorpen zijn concrete resultaten geboekt die de leefbaarheid vergroten. Ingezet wordt op wijkplannen die passen bij de kenmerken van en behoeften in elk afzonderlijke wijk of dorp. Deze plannen worden integraal (verschillende beleidsterreinen) en in samenhang met inwoners en partners opgesteld en uitgevoerd.

- Participatie

Het participatiebeleid is vastgesteld. De komende tijd buigt een interne kerngroep zich op de implementatie van het participatiebeleid in de organisatie. Het doel is om ervaring op te doen, en aan de hand daarvan het participatiebeleid uit te rollen in de organisatie. Door middel van een evaluatie wordt vervolgens gekeken naar wat er nodig is om dit beleid verder te brengen zowel binnen als buiten de organisatie.

- Ondernijning

Het afgelopen jaar is veel bereikt en inzichtelijke geworden op het gebied van ondernijning. Het bewustzijn en de betrokkenheid zijn aanzienlijk verhoogd. Tegelijkertijd is er de noodzaak om te zorgen voor structurele aandacht. De maatschappelijke ontwikkelingen en de flexibiliteit van de onderwereld vragen om een dynamische aanpak. De verkregen inzichten in de structuren en mechanismen helpen ons in de bestrijding van ondernijnende criminaliteit. Onderzoeken zijn integraal en veelal complex; aan ons blijft de taak om efficiënte, effectieve en slimme werkwijzen toe te passen. De aanpak van ondernijning is proactief, preventief, repressief en gericht op nazorg.

Maatschappelijke voorzieningen

Actuele ontwikkelingen

- Strategisch Huisvestingsplan Maatschappelijke accommodaties

Het komende halfjaar wordt een onderzoek verricht naar maatschappelijke accommodaties. In dit plan worden de vraagstukken die er zijn met betrekking tot de toekomst van de accommodaties en die in eigendom van de gemeente zijn in samenhang onderzocht.

- Ogterop

Bij de vorige perspectiefnota is een krediet van € 19,5 miljoen voor vernieuwbouw Ogterop (prijspeil nov 2022) ingebracht. Tijdens de behandeling van de programmabegroting 2024-2027 in de raad van 9 november 2023 is dit krediet beschikbaar gesteld. Inclusief eerder beschikbare kredieten is daarmee € 20,9 miljoen (afgerond) beschikbaar. Aangezien hierbij het prijspeil van november 2022 is vermeld en de daadwerkelijke realisatie jaren later (2026-2027) plaatsvindt, is indexering noodzakelijk. De verwachting is dat de uiteindelijke investering per einde 2027 € 23,4 miljoen zal bedragen. Hierbij hanteren we de index voor de bouw. We koersen daarbij op een bijdrage van derden van € 1,1 miljoen.

- Onderwijs, sport, cultuur, welzijn

Onderwijs

De groei van het leerlingenaantal van het Greijdanus College leidt ertoe dat we moeten investeren in een permanente uitbreiding van deze school. Hiermee is een fors bedrag gemoeid.

De komende jaren tillen we het nieuwkomersonderwijs in de vorm van de Taalschool naar een hoger niveau met een regionale functie. Dat doen wij door samen met het onderwijs een langetermijnvisie te ontwikkelen op de integratie van NT2-leerlingen in het reguliere onderwijs. En ook door een gelijkmatige(re) spreiding van leerlingen met een ontwikkelingsachterstand over de verschillende scholen. Daarnaast hebben we in de wijk Haveltermade extra aandacht voor kansengelijkheid en experimenteren we ondersteund door rijkssubsidies met werkwijzen om kansengelijkheid te vergroten. Verder is het onderwijs bezig met een omslag naar inclusiever onderwijs en zijn we in gesprek over kansen die onderwijshuisvesting biedt om dit te versterken. Ook werken we aan een steeds effectievere samenwerking tussen zorg en onderwijs. Via onderwijsachterstandenbeleid hebben we tot en met 2026 extra aandacht voor de ondersteuning van geïndiceerde leerlingen in de vroegschool.

Sport

Voor sport geldt dat ook het laatste onderzoek waarmee de gemeenteraad in maart 2021 heeft ingestemd (gymzaal prinses Marijkestraat) is opgestart. In de 2e helft van 2024 beleggen we een themasessie voor de gemeenteraad waarin de dan beschikbare

onderzoekresultaten (waaronder ook het zwembad, het sportpark Ezinge en de sporthal De Eendracht) geagendeerd worden.

Om de middelen vanuit het rijk voor Gezond en Actief Leven de komende jaren te garanderen, is gemeentelijke cofinanciering nodig. Daartoe zetten we in op een extra buurtsportcoach die tevens bijdraagt aan de verwezenlijking van de sportvisie.

Cultuur

De komende jaren werken we aan de uitvoering van de cultuurnota (2024).

- Armoede en schulden

Het leven in armoede is een probleem voor een groeiende groep mensen in Nederland. Steeds meer inwoners doen een beroep op onze armoederegelingen. Wij verwachten dat deze groep de komende jaren, ook in Meppel, toeneemt. Wij staan voor de uitdagende taak om hier een bijdrage aan te leveren en inwoners met problematische schulden te helpen. Daarbij gaat het niet alleen om het aanpakken van schulden, maar ook op het voorkomen van armoede en schulden onder volwassenen en kinderen.

- Preventie en jeugd, maatschappelijke ondersteuning

Ingezet wordt op preventieve maatregelen die daadwerkelijk de hoge kosten in het sociaal domein omlaag brengen. Ook is preventie van belang om te voorkomen dat problemen van mensen verergeren en steeds moeilijker zijn op te lossen. De Meppeler Ontwikkelagenda is onder meer hierop gericht; deze sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd waarbij lichte ondersteuning door de gemeentelijke toegang geboden wordt. Deze ondersteuning wordt beschikkingsloos en zodanig gecontracteerd dat de perverse prikkel maximaal wordt uitgebannen. We onderzoeken welke schaalgrootte het best past bij deze contractering waarbij we als uitgangspunt hanteren dat we dit zo lokaal als mogelijk willen doen. Ook wordt de Doorbraakmethode gehanteerd om lastige problematiek op onorthodoxe wijze te doorbreken.

- Samenwerkingsverbanden

Wij streven ernaar om de Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Kredietbank vorm te geven in een andere structuur, waarbij de huidige onrechtmatigheid wordt weggenomen en eventuele financiële risico's beter beheersbaar zijn.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Kapitaallasten permanente uitbreiding Greijdanus		-66	-74	-81
Kapitaallasten indexering krediet schouwburg Ogterop				-141
Subsidie armoederegelingen	-50	-50	-50	-50
Extra buurtsportcoach	-80	-80	-80	-80
Totaal Maatschappelijke voorzieningen	-130	-196	-204	-352

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Toelichting

Bij het doen van investeringen worden de (jaarlijkse) kapitaallasten opgenomen in de begroting. Dit geldt voor de permanente uitbreiding van Greijdanus en het indexeringskrediet voor Ogterop. Het jaarlijks beschikbare budget voor armoederegelingen is nu niet voldoende vanwege toenemende aanvragen. De extra buurtsportcoach is ter uitvoering van de sportvisie.

Middelen en bedrijfsvoering

Actuele ontwikkelingen

- Dienstverlening

Met het Programma Dienstverlening werken we aan het realiseren van onze visie op dienstverlening. Met een aantal projecten zorgen we voor randvoorwaarden om de dienstverlening te verbeteren. Zoals een nieuwe, toegankelijke en duidelijke website, structurele klantmetingen, herijking van de servicenormen, een dashboard dienstverlening en klantreizen (de stappen die een klant moet zetten om een antwoord op een vraag of verzoek te krijgen). Ook legt het programma slimme verbindingen met Koers, BAM en participatie en levert het een nadrukkelijke, dienstverleningsgerichte bijdrage aan onder andere procesgericht werken en zaakgericht werken. De activiteiten zijn opgenomen in een meerjaren-uitvoeringsplan.

- Financiën

Zie voor meer informatie het hoofdstuk "Financiën op hoofdlijnen".

- Organisatie in ontwikkeling

Op de vraag hoe we als organisatie kunnen (blijven) inspelen op snelle en sterk veranderende vraagstukken vanuit de maatschappij en om goed om te (blijven) gaan met toenemende complexiteit van vraagstukken is Koers opgesteld. Koers brengt een beweging op gang. In 2024 wordt geëvalueerd. Enkele eerste signalen zijn dat we het enerzijds goed doen als organisatie en anderzijds dat we ons en onze cultuur nog verder kunnen en moeten ontwikkelen.

Hierbij zijn onze medewerkers bepalend en essentieel. Onze medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal. De ontwikkelingen in de samenleving vragen extra inzet om een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven. Ook dat vraagt om verdere ontwikkeling van ons als organisatie overeenkomstig de Koers-beweging. Onze ambities zijn geformuleerd. De implementatie zal de komende jaren zijn beslag krijgen.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Kapitaallasten LED-armaturen gemeentelijk vastgoed		-26	-43	-51
Kapitaallasten klimaatregeling en zonnepanelen stadhuis		-22	-22	-32
Kapitaallasten projecten automatisering en informatisering				-103
Totaal Middelen en bedrijfsvoering	0	-48	-65	-186

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Toelichting

Bij het doen van investeringen worden de (jaarlijkse) kapitaallasten opgenomen in de begroting. Voor het gemeentelijk vastgoed worden de armaturen en verlichting vervangen door LED-armaturen. Verder moet bij het stadhuis de klimaatregeling worden vervangen en het aantal zonnepanelen worden uitgebreid. Voor automatisering en informatisering is een jaarlijks investeringsbudget beschikbaar.

